

Latweefchu Awises.

59. gada-gabhjums.

Nr. 39.

Trefchdeenā, 24. Septembari (6. Oktobri).

1880.

Redaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Hafenpoth, Skurland. — Ekspedizija Weithorn Iga grammatu-bohdē Jelgawā.

Nahditajs: No eefschemehm. No ahrsemehm. Wisjaunatahs siinas. Schkirshanahs 2c. Par Egipti. Latweefchu „Lautas-fwehtki“ Jelgawā. Gohba-algu isdā-lifchana Nisputes istahdē. Drupas 2c. Atbildes. Studinafchanaš.

No eefschemehm.

Behterburga. Keisariska Majestete palikschocht Liwadijā lihds 24. Oktobrim. Turp teel gaidihts ari Leelsiršts Konstantins Nikolajewiſchs is Londones ar jaunbuhweto Keisara privat-twaikoni „Liwadija“. Zetā Leelsiršts ustureschotees kahdas deenas Konstantinopelē. — Suhtna Rowikowa nodohmatā zefschana us Liwadiju, deht daſchu isflaidrojumu, ſchim brihſcham nenotikschocht, jo nedrohſchiba us politikas lauka winam ne-atwehl tagad Konstantinopeli atstahht. — Ahrsemes politikas wadiſchana ari turpmal wehl paleel Liwadijā, us kureni wiſeem Kreewu fuhtneem ahrsemēs lihds 24. Oktobrim jaſuhta ſawi ſiaojumi. — Us Liwadiju ir aizinahts Drenburgas generalgubernators Kriſchanowski. Spreesch, ka wiſch tilkſchoht eezeltš par Niſkaſpijas kara-ſpehka wirswadoni, Skobelewa weeta. — Anglu awises ſtahsta, ka generalis Skobelews efoht isredſehts par kara-ſpehka wirswadoni pret Turziju, ja meers ar ſcho walſti nebuſchocht paſar-gajams. — Pee ſaldateem beeschi atgadahs azu-ſlimiba. Kahds Kreewu kara-ahršts isflaidro, ka ſchi ſlimiba zetahs — no nepeteeziga meega. Behz aprehklinuma, Kreewu ſaldats nakti guhoht ne wairak kā 5 ſtundas un 17 minutes, zaurmehrā nemoht. Kad nu pee-auguſcham zilwekam guleſchana 7 ſtundas waijadſigas, tad israhdo-tees, ka gandrihs no 4 naktihm winam 1 nakts japalaiſch nomohdā. — Bet dohmajams, ka pee ſaldatu azu-ſlimibas buhs wainigs ne ween meega truhkums, bet ari kaſarmu dſihwe, ar puteklaino, newe-ſeligo gaiſu. — Strihdus ſtarp Kreewiju un Rihnu, Kuldschas deht, kā rahdahs, tiks it meerigi islihgts. Bet wiſch tomehr ir maſfajis kreetnu naudas-ſummu. „Now. Wr.“ ſtahsta, ka Turkeſtanas apgabala kara-ſpehka mobilizacija (ſarihloſchana us karu) maſfajus 5 milj. rublu, ſlotes ſarihloſchana preeſch Klufahs juhras — 3 milj. rubl., un Wladiwostokas un zitu weetu apzeetinaſchana gar Klufahs juhras peekraſti — 3 milj. rubl. Kad ſchē wehl peeklaita daſchas zitas ar ſcho leetu ſakarā ſtahwoſchahs isdohſchanaš, tad drohſchi war rehſinaht, ka mums Kuldschas jautajeens ir maſfajis 12 milj. rublu. — Kreewu awises „Bereg“ un „Pet. aw.“ ſino, ka Wilnas generalgubernators, generaladjutants Todlebenš, tilkſchoht eezeltš par inſcheneru-buſchanaš general-inſpektoru. Tahlat griboht no jauna eerihloht gwardijas un Behterburgas kara-apgabala komandanta palihga weetu, un ſcho weetu ari uſtizeht generaladjutantam Todlebenam, kam tahdā ſinā buhtu 2 augtas weetas ispidamas. — Todlebena weeta par Wilnas generalgubernatoru nahkſchoht generaladjutants Tſchertkowš, kaſ ſchim brihſcham ir generalgubernators Rikewā. — Augusta mehneſi Kreewijā bijuſchi 3,388 uguns-grehli, zaur ko zehluſees ſlahde par 9 milj. 885 tuhſt. 206 rubkeem. — Bet drohſchi tizams, ka daſchu ne-udohthu uguns-grehlu ſlahde naw uſnemta ſchini ſummā, un tadeht war gan ſajiht, ka Kreewijā Augusta mehneſi ſadega mantas pawifam par 10 milj. rublu. — Par ſirgu isweſchana us ahrsemehm ſino „Wor. Telegr.“, ka 1879. g. pa ſemes-zeku ween ir isweſti 32 tuhſt. 320 ſirgi. — Iſmekleſchana par breeſmu-darbu ſeemas-pili lihds ſchim tika klufi, bet ruhpiigi weſta, un, kā Wihnes awises ſino, tagad efoht pabeigta. Leetas teefſchana efoht nolikta us 8. (20.) Dezembari. Apwainoſchanaſ-ralſtā buhſchoht plaſchi isflaidrota nihiliſtu partijas organizacija Kreewijā preeſch 5. Februara. Kā kahds Waſilij-Oſtrowā apzeetinahts grammatu-drukatajs, ka ſauzotees Iwanowš, iſteizis, tad uſſperſchana tamdeht ne-efoht pilnigi isdewuſees, ka „diſchleris“, kuram aiſdedſinaſchana bijuſi uſtizeta, to isdarijis par agru, eekams wehl

wiſ no „komitejas“ noſpreeſtais dinamita un pirolſilina pulks bijis pagraba kraſhni noguldihšs. Iſmekleſchana efoht peerahdijus, ka dinamits un zitas ſprahgſtoſchahs weelas, kaš no noſeedſuceekem tikufſchas leetatas, ne-efoht eewetas pa ſauſuma-zeku, bet pa uhdens-zeku is Sweedrijas, kur tahs tikufſchas ſagatawotas. Minetahs ſprahgſchanaš weelas nahkufſchas paſtahwigi pahr Kronsſhtati us Behterburgu, un turenēs juhras-tulles eeſtahdijumeem teel pahrmesšs, ka tee is laifkuma pahraf wahji uſluhkojuſchi. Pa to paſchu zeku ari efoht tikufſchi Behterburgā eeweti ſozialiſtu drukas-ralſti, kuras tad isplatijuſchi pahr wiſu Kreewiju. Tadeht zeetā uſluhloſchana pee ſauſuma rohbeſchahm neka ne-efoht lihdsjeuſi. — Par leelu uguns-grehlu Behterburgā, Kewas upē, laſam ſchahdas ſinas: Seena barku degſchana pirddeen, 15. Septembari, ap puſdeenu, ſazehla leelas isbailes pilſehta. Us kahdas barkas, kaš atradahs zitu barku widu, Augſch-Kewā, ne tahtu no Smolnas, ſahka degt, un uguns ahtri ween isplatijahs ari us zitam barkahm, kuru pawifam tur bij lihds 120. Degſcho barku isdabuht is widus ahrā, nebij eepchjams, un leeli puhlini jau bij waijadſigi, lai ugungs ne-aiſkertu ari wiſas 120 barkas. Zil ſinams, ſadeguſchahs efoht tikai 37 barkas, zaur ko, ſinams, ſlahde ari jau it kreetna, eewehrojoht, ka par pudu ſeena lihds ſchim maſfaja 50 kapeikas. Apdrohſchinaht mehds barku ſeena par 7000 rubl.; tā tad 37 barkas buhtu ſadeguſchi 259 tuhſt rubl. Behterburgas un pils tiltu waijadſeja pawifam iswiſt laukā, lai ari ne-aiſdegtahs; jo barkas peldeja degdamas pa Kewas upi us leiju. Kaufchu bij leelu-leelais bars, kaš tahdu retu ſlatu gribeja redſeht. Tiltu galōš, un wiſur, kur waijadſeja, bij noſtahditi uguns-dſehſeji, lai nowehrſtu draudōſchahs breeſmas. Weloſchē dſehſchanaš-aparati ne-israhdijahs par tohti derigeem. Winu pumpju wahjee uhdens-ſtari publiku beeschi ween ſmihdinaja. Kā uguns izehlees, wehl neka drohſchi neſin. — Kreewu fuhtnis Rihnā, Bizowš, pahrbrauzis atkal atpakat Behterburgā.

Par labibas-tirgu atrohdam eefch „Pet. Wed.“ ſchahdas ſinas: Rudſu zenas us Behterburgas birſchahs (12 rubl. 65 kap. par tſchetwertu) tuwojahs kweeſchu zenahm. Rihgā rudſu peewefchana ir apſtahjuſees, tadeht ka winas apgabala ſchihš labibas wairš naw pahrdohſchana. Kreewijas widus-gubernāš rudſeem zenas jau ir augſtakas nekā kweeſcheem. Woltawas gubernā p. peem. par rudſeem maſfā 1 rubl. 20 kap. par pudu, par kweeſcheem turpretim 1 rubl. 10 kap. Tapat Kurſkās gubernā. Tahdas zenas minetōš meln-ſemes apgabalōš jau rahda us bada-laikem, un ari teeſcham tur buhtu badš, ja griki ſchini gadā nebuhtu wiſai labi isdewuſchees. Tahda zenas zehſchanaš tuhliſt pehz labibas eewahkſchanaš ne-apſohla neka laba, un jagaida turpmal wehl daudš augſtakas zenas. Daſchi tirgotaji waſarā bij noſlehguſchi kontraktus ar Berlines firmahm, pehz kureem wineem us rudeni bij jaſuhta us Berlini leelas partijas labibas. Tagad wini maſfā kreetnas ſummas, lai atlaiſchoht no kontraktu ispidiſchanaš. Daudſi Kreewu tirgotaji zaur to krituſchi bankrotē, un Kreewu papihra-rubliš Berlines birſchā ſtahw atkal labu teefu ſemaſ. — Ari Franzijā un Anglijā kweeſchu raſcha ir wahjaka, nekā gaidija. Zaur to Anglijā pehdeja laikā zenas ir pazehluſchahs pa 60—70 kap. us puda. Seemel-Amerika, kaš bij ſahluſi kweeſchuš us Ciropu fuhtihht, to wairš nedara, — laikam us augſtakahm zenahm ſpekuleeredama.

Jelgawa. Muſſu Augſtais Kungs un Keisars ir zaur eefchleetu miniſteri lizis pateiktees Rihgas Latweeſchu beedribahm, Jelgawas ſwehtku-komitejai un Latweeſchu „Sarkanā kruſta“ komitejai — par juhtahm, kuras tahs isſajijuſchahs pee Wina isglahbſchanaš no nahwes breeſmahm 19. Nowemberi pagahj. gadā. — Jelgawas pil-

Fehthas-dohme nospreeda 21. Augustā, pilsehtas draudses-bankas leetā, bankas direktoram un wina abeem beedreem par wina puhlehm 1879. gadā maksāht katram pa 900 rublu; bet no 1. Janwara 1880. g. direktoram maksāht 1200, un wina abeem beedreem katram 1000 rublu par gadu algas is pilsehtas kafas.

Is Bramberges. Muhfu Augstā Kunga un Keisara 25-gadu waldišchanas-swehtkeem, 19. Februarim 1880. g., par peeminu zehlahs wifā plaschā Kreemu walfi malu-malās dauds un daschadas eestahdes. Tapat ari daschi kungi un kundses is Brambergeescheem un wina ap-kahrtneš, us Rihgainu-mahju fainneeka D. Kaufmana lga usajina-schānu, šapulzejahs 19. Februari 1880. g., muhfu Keisara 25-gadu waldišchanas-swehtkeem par peeminu dibinaht palihdsibas-beedribu, kuras mehrkis buhtu wiswairat bes mantibas buhdameem skohleneem un bahrineem palihdsiht. Parakstijahs, fastahdiht statutus un Augsto Waldbibu luhgt, lai tohs apstiprina, un atwehl dibinaht beedribu, kas fahfsees: „Brambergu palihdsibas-beedriba“. Tad tapa nolemts statutus apgahdaht, un tad weenu „satikschanahs-wakaru“ laik-rakstos tanī sinā Rihgainu-mahjās isfludinaht. Wakars 30. Merzā f. g. tika isrihkohts. Satikschanahs-wakaru atklahja min. mahju fainneeks D. Kaufmana lgs ar runu, kura ar weikleem wahredeem usajinaja, lai katriš strahdā zil spehdams pee tautas isglichtofchanas. Tad runatajs darija sinamu, ka statuti preeksch dibinajamahs „Brambergu palihdsibas-beedribas“ ir apgahdati. Pehz zauri lastschanas parakstija statutus, kas tagad eesneegti Augstai Waldbibai deht apstiprinaschanas. Wehlam beedribai allasch labus augfus.

„Ja itweens til semē fehtu
Weenu graudu weseļu;
Kas gan isklaitiht tad spehtu
Selta kweeschu krajjumu?! Tauteetis.

No A. muischas mums jawehsti jo behdigs notikumš. A. mahjās nomirš peektdeena, pulst. 11ds nakti, kahds wihrs. No rihta fainneeks, to sinah dabujis, pawehl seewai „to maitu wehlakais lihds swehtdeenai aprakt“, lai gan likums nosaka, ka tikai pehz trim deenahm buhs miruschus paglabah. Seewa aishildinahs, ka griboht ari behrus us tehwa behrehm aizinaht, un ka ne buht lihds noteiktai deenai newarohht eespeht behrneem doht sinas. Tā tad lihdis paleel swehtdeenā nepaglabahs. Swehtdeen fainneeks, us Jelgawu braukdamš, isbahra seewu no jauna, ka ne-efohht lihdis noteiktā deenā glabahs. Winsch aishbrauz ar teem wahredeem: „sweesch to maitu wehlakais lihds ohtrdeenai no manas mahjas ahra!“ Seewai zits nekās ne-atlika, tā pahri wihrus luhgt, kuri pirmdeenā, pulsten 9ds wakara, gahja kapu rakt, — jo ahtraki ne-efohht no darba atlaisti; — bet tee tur rakdami — sahrku usrakuschi, no kura pahrbihjuschees un kēlas walā laiduschi. Par to starpu fainneezē seewai peeteikufi, ka lihdis buhtu rihtā preeksch gaismas paglabahs, kamehr wehl naw pee darba ja-eet, un lai kesteris til pahri wahrdus noskaiht, ka war laudis drihst atpakal pahrbraukt. Bet wihi, pehz kristigas draudses eeraduma un no kristigas mihlestibas dsihiti, naw us tahdahm — jafaka paganiskahm pawehlehm klausijuschees, un paschi few brihwibu nehmuschees, paglabaja lihki pehz brohkahts. Ko fainneeks pahrbrauzis wihreem par to ir darijis, to nesinu.“ Zihruka Ansis.

Anneneeki, ka „Atmatneeka“ lgs mums sino, 17. Augustā isgahja salumds pee Annas-muischas skohlā-nama, Behrses upes kraft-mali. Wifs efohht tā bijis, ka dalibneeki to ne buht nenoschelohs. Zeen. sinotajs beidsiht pateizahs Necke zeen. baronam, kas preeksch tam labu weetu atwehleja.

No Beenawas. Zeen. „—e“ lgs par to lohti fuhdsjahs, ka tai apgabala „ahbolu-sagti“ naktihm jo nēlaunigi sawu nedarbu strahdajohht; zaur tam noteekohht skahde ne wis ween pee augkeem, bet ihpachi pee augtu lohkeem, kureem sari tohp neschehligi nolautsi.

Stampes Wittu-mahjās ar maschini kuoht kahdai kalpa seewai, wihra weetā rudsus maschine eelaischoht, newihtoht paslihdėjusi kahja. Krihtoht tilusi rohka eerauta maschine un lihds pat plezam fadragata. Tikai pehz ilga laika un ar leelahm mohlahm warejuschi nelaimigo is machines isdabuht ahra. Nelaimigo noweduschi tuhlt us Lukumū, bet dakteri to newarejuschi peenemt; tā tad pa dselsjeku aissuhstijuschi us Rihgu, kur tapa usnemta flimneeku-namā. —

Leepaja padarita schahda krahpšana: Semneeks no Kuldigas apgabala atbrauz Leepaja ar wehstuli un nauđu, ko kahds Kuldigas tirgotajs suhtija Leepajas tirgotajam, pee tam luhgdams, winam wehl 3 kules zukura suhtiht. Sastapis pee Wahzu basnizas kahdu jaunu

zilweku, semneeks waizā, waj nesinoht, kur dsihwo adresē minetais Leepajas tirgotajs. Tas teizahs, ka efohht scha tirgotaja komijs, us-lausch wehstuli, islasa to un waiza: „bet kur tad ta nauda?“ Semneeks iswell 2 fints-rublu papihrus un eedohd; nahjahs atpakal 22 rubli. Jaunais zilweks eesauz wina tuwumā esofchā trakteeri, ismij nauđu un isdohd semneekam 22 rubli, teikdams: „Eij nu, un atbrauz pehzat pehz zukura!“ Semneeks paklausija; bet kad wehlak atbrauja — komijs bij prohjam, un ir tagad wehl ne-efohht atrastis.

Gramsdas apgabala atkal kahdi Latweeschu semneeki pahrgahjuschi baptistos. 17. Augustā baptistu wezbrahlis, G. Inke, Disch-Gramsdaš Leemaku-mahju dihti pahrkruštijis 10 jaunus lohzeklus (3 wihtreeschus un 5 seeweeschus). Leemaku-mahjās baptisti usbuhwejuschi staltu luhgschanas-namu, un usturoht daudsbalsigu wihtreeschu dseedaschanas-kohti.

No Preekules. 25. Augustā pehrkons eespehra Knujpnu muischeles schkluhi, kas bij deenu preeksch tam lihds pat augscheni ar meescheem peekrauts. Wifa ehla lihds ar labibu efohht ihfā brihdi fadegusch. Wifu skahdi spreeschoht pee 1 tuhlt. rubl.

Kuldigā 30. Augustā (tautas-swehtkos) efohht Latweeschu teateri spehlejuschi un weesigu wakaru ar danzoschānu „rahthes-nama schle“ noturejuschi. Sinotajs.

No Sabiles. Jau labs laiks ir pagahjis, kamehr no muhfu pufes naw nekās „Latw. Aw.“ peeminehts. Par scho laiku ir muhfu fadsihwe daschu sohli spehrusi us preekschu, un ari atpakal. Muhs waretu salihdsinaht ar wahjeem zetotajeem, kas zelu usfahkuschi, drihs peekuhst un meklē dufu. Mehš efam daschu ko labu eefahkuschi, un atkal pametuschi. Kemsim par peemehru tikai muhfu dseedaschanas-beedribas. Peezus gadus atpakal fastahdijahs wihru-kohtis, un pahri gadus brangi dseedaja, kamehr dabuja sawu nahwes duhreenu no neeka leetas, no „sehszehntel nohtes“. Tas skan deewsgan johzigi, bet ir pateesiba. Winas deht — wadonis ar dseedatajeem fastihdejahs tā, ka kohtis tuhlt isgaisa. Pehz tam iszehlahs leelaks jauhts kohtis, kas deewakalposchānā klausitaju firdis pazilaja, un daschreis ari weefigas šapulzes jautrinaja; bet pehz diweem gadeem atkal apkusa. Tā nu mehš, sohli us preekschu paspehrusch, atleekamees atkal faldā dufā. Waj nederetu ari mums Sabilneekem, wairak wehribas greeft us tahdu beedribu kohpschānu, kur muhfu jaunee kawetohs pee zita-deem preekem un jautriahm, nekā lihds schim? W.

No Kandawas pufes. Lihds ar tumshajahm un garajahm rudena naktihm ari muhfu pufē fahf firgus stipri ween sagt. Aisdreres Wildenu fainneekam nosagts 1 firgš, Semites Snikeru fainneekam nakti no 19. us 20. Augustu 3 firgi, Grentschu Aistrauschu fainneekam nakti no 6. us 7. Septemberi 2 firgi, Aisupes Lelu fainneekam 1 firgš, kahdam Kemtes fainneekam 1 firgš. Kā dsirdam, tad ari ap Saldu firgus leeliskam sohgoht.

Jaunjelgawa. Pilsehtas-dohme nospreedusi 30. Augustā, Jaunjelgawā dibinaht krahpšanas-lahdi, un preeksch tam atwehlejusti 2000 rublu kā pamata-kapitalu.

No Augsch-Kursemes. Shi gada Julija mehnescha beigās kahds Leitis weda sawu gohwi us E. muischas tirgu. Zekā fateek kahds pasihstams Leischu Schihds un fader gohwi par 19 rubl. f. Leitis, gohwi atdewis, fanem no Schihdeta diwi desmit-rublu gabalus, un rubli isdewis eet preezigs us mahjahm. Treshā deenā, nauđu gribedams isdohht, atrohd, ka ir pakaltaisita. No bailehm pahrnehts, Leitis dohdahs ar nauđu pee gohws pirzeja, kura mahjokli tas par laimi sinaja. Schihdu weenu atradis fahf draudeht, to teefai nodoht, ja riktiģu nauđu ne-atdohschohht. Schihds prasa, lai parahda neriktigo nauđu. Leitis, nekā launa nedohmadams, isnem nauđu no kēshas un grib to Schihdam rahdiht. Bet Schihds israuj nauđu no rohkas, un isgruhsch tad Leitī pa durwihm. Nabaga Leitis nu dohmaja, ka nauda pagalam, un usdewa Schihdu pee weetigahs teefas. Bet kad teefa kawejahs un wilzinaja, tad Leitis, kas sawu gohwi pee kahda Kursemes fainneeka bij atradis, usdewa Schihdu pee kahdas Kursemes pagasta-teefas. Schihds, no Kursemes teefahm bihdamees, faliģga ar Leitī, tam riktiģu nauđu atdohdamš.

Tā nu gan Leitis sawu nauđu atdabuja, bet Schihds jau meerā nestahwehs, un pakaltaisito nauđu kaut kahdam eegruidihs. Tapehz buhtu labi, kad tahdi, kas no naudas mas proht, nauđu fanemdami, to parahditu ziteem, kas nauđu labi pasihst; tad no nepatikschanahm un skahdes isfargatohs.

Wehl no Augsch-Kursemes. Sirgu-sahdsibas arween wehl wairojahs, tā ka ne-isprohtam, ko lai ar sirgeem daram. Leekam gan katru nakti wakti, bet ari tas is reisās nelihds. Sagti laikam tuwumā

*) Mums teescham jabrihnahs par scho negehligo notikumū; gandrihs negribetum ti-zeh, ja to ne-apgalwotu „Zihruka Ansis“, kas gataws — par to atbildeht. Red.

gaida, un tiklīdz waktneeks eefnaušch, tad jau sirgi prohjam. Bet tam — wakti likt, mums nenahkās tik weegli; jo kas nakti iswahrgst, tam deenu jagut, un weens strahdneeks mašā daudf.

Behdeja laikā lahdam no muhsu fainneekceem laimejās diwi saglūs fakert, kas tam pahri sirgus bij nosagušchi. Wihrs dšinees labu gabalu pakaf, kamehr panahza. Sagli efoht Šchidri, un tika us Zluksti nosuhititi, kur pelnitā alga tohs sagaida. Brueneek.

Rihga. Pirmdeen, 15. Septemeri, pulksten pušzel 8ds no rihta, tirgotaja M. Bajena jaunee zilweki nonahkufchi pahrdohdawā, pilsehtas kaleju-celā Nr. 18, atrada ahrejās durwis aifslehgtas, bet ohtras durwis uslaustās un preeksch-istabā dšelsš keru, kura mehdsā buht spihkeri, kā ari daschus strikus un ragoschās. Bet isbailes bij jo leelas, pamanoh, ka dšelsš naudas-flapja truhka, kurā atradahs naudas-papihri, dokumenti, skaidra nauda u. t. j. pr., wehrtibā lihds 30 tuhst. rublu. Bajena kgs tuhst darija polizejai sinamu notikufcho sahdšibu, un pirmā ismekleschana israhdiya, ka lahda dahma no nama, kas eelai ohtrā pušē, pa lohgu bij redsejufti, ka pulksten pušzel 7ds no rihta 6 wihri isnefa lahdū ragoschās eetihstu paku is Bajena bohdes, eelika rospuskā un aishweda prohjam. Rošpuskā bijis eejuhgtē balts sirgš. Polizejas eerehdai dewahs us wifahm wufehm: bahnuscheem, twaitoneem u. t. j. pr., lai pahdrohscheem sagleem tiktu us pehdahm; jo ne us weena newareja dohmaht, kas buhtu sahdšibu padarijis. Behz lahdahm stundahm laimejās suhrmani isdabuht; bet atrast to nekur newareja, tā ka waijadseja dohmaht, ka ari winsch sahdšibas dalibneeks. Ufshmeja ari tohs 4 strahdneekus, kureem jau fwehtdeen waijadseja isnest flapi. Schee nu apraktija tohs 2 jaunohs zilwekus, kuri schohs peenehmufchi; bet schee teikufchi, ka fwehtdeenā to newarohit isdarohit, jo tad ne-efohit suhrmanu. Behdigi isfinaja lahdū suhrmanu fainneeku, no kura kahds jaunš zilweks, Janis Jakobsons, fenaf tirgotaja Bajena kalps, gribejis aisnemtees stangu, ar to lahdohit leelus akmenus. Nu mekleja behz Jakobsona, un dabuja sinah, ka winsch redsehts Sarkan-Daugawā, pee wihnuscheeka Friedenthala. Schis wihrs polizejai jau fen wairs ne-istikahs ihsti ustizams, un tadeht tuhst winam pahrmekleja mahju. Winiu atrada pagrabā rohkam bedri, kurā eelais naudas-flapi, kas ari atradahs pagrabā, un uslausts. Wisi dokumenti, naudas-papihri u. t. j. pr. bis iskafiti us grihdas; 1200 rublūs usgahja wihnuscheeka mahjokli, bet wehl truhka 3—4000 rublu. Pa to starpu Behrburgas-Abrihgas 3. kwartali fanehma zeeti 2 tehwinus, kuri bij dšehruschi lahdā schenki un mainijufchi leelakūs naudas-gabalus; wini fauzahs Janis Jakobsons un Kahrlis Grūnsfeldts. Pee katra atrada 1200 rublu, un nu sinaja drohschi, ka ihstee sagli rohktā. Friedenthals un Jakobsons tuhst wifu isfajija. Wakar ari isdabuhts un fanemts zeeti suhrmanis, kas pee sahdšibas dalischanas dabujis 1000 rublu. Ismekleschānu, sinams, turpina. — **Gatawas semenes,** leelas un gahrdas, peenestās „Rig. Ztgas“ redakzijai fwehtdeen, 14. Septemeri, is Wikerneeku mescha.

Par Widsemes landtaga darbeem 13. Septemeri nēs „Rig. Zeitung“ schahdas sinas: Behz tam, kad Kurfemes muischneezibas delegats, kreismarschals barons Behr, bij isteizis schihs muischneezibas mehleschanohs, tika eezelta komifija preeksch stenografifku sinojumu reguleereschānas. Tad gahja pee tā fauzamā landtaga sinojuma pahrspreeschānas, pehz punktehm. Jautajeenu par meera-teefneschu nowadu eegrohsifschānu nodewa aprinkā deputateem, ar to luhgumu, wehl par fcha landtaga laiku isstrahdahit preekschlikumu, lai waretu to tad nodohit aprinkā sapulzehm; wehlat tas nodohdams nahkofchā muischneeku konwenta apfpreeschānai, un pahrrunajams ar pilsehtugalwahm un draudses-teefu kungeem. Tahlat tika nolemts, landmarschalu luhgt, isdewigā brihdi gahdah, ka tiktu apstiprinahts pehdeja landtaga spreedums par nedšimtu muischneeku balsofchānas teefibu un par 612. art. atzelschānu prowinzial-likumū III. datā (par no muischās semes nodalamo semes-gabalu leelumū un teefibahm). Par bruneneezibas nama nodohschānahm pilsehtai par labu — spreeschoht, atfina, ka par archiva-, kanzelejas- un representazijas istabahm nenahkotees nela maksah, bet par zitahm istabahm bruneneezibas namā gan turpmā maksafchoht pilsehtas nodohschānas. Wispahriga lauschu flaitifchāna 1881. gadā tika atwehleta un nauda preeksch tam nospreesta. Preekschpareistizigas basnizās buhwes Balkana kalnōs, par peemianu 1877. un 1878. gadā kritufcheem kareiwem, atwehleja 300 rublu, un preeksch Schmu falas luteru mahzitaju lahdēs — 1000 rubl. Tahlat tika nospreests, fastahdihit jaunu lahrti par wifu riter-muischu semi, kurai nodohschānas jamafā, un fcho darbu ustizeht zentral-komifijai, kas eezelta preeksch

semes-nodohschānu reformās sagatawofchānas. Tahpat ari nospreeda Widsemes generalisuperintendentam, Dr. Christianijam, kas no amata atlahpahs, doht, kamehr winsch dšihwo, 3000 rublu leelu pensiju par gadu.

Rehwale. 15. Septemeri Baltijas dšelszeta biketu pahrdewejs nonehma diwahm dahmahm pakaltaititu 25-rubtu-gabalu. Dahmas pasina to, no kura mineto kredit-bileti bij dabujufchās, un, no schandarma pawaditās, pee ta (lahda turenēs pilsona) nogahja, kas ari tuhst dewa zitu naudu pretim. — Behdeja laikā deemischehl lohiti beeschi parahdijufchees pakaltaititi 25-rubtu-gabali.

Zkutfla. Augusta beigās sneega-putenis, kas schini laikā lohiti reti mehds gaditees, stipri sadragajis Sibirijas telegrafa-lihniju. Apgahsti ir 70 telegrafu-stabi un daudf lohku, bet ari drahtis daudf weetās sarantas no ledus, kas tahm peekahrees. Duhfchigi weengān strahdaja, padarito flahdi pahrlabojoht, tomehr tikai treschajā deenā atkal wareja eefahit telegrafifki sarunatees ar Zkutflu.

Kreewija isnahloht schim brihscham, kā is waldibas sinojumeem redsams, pawifam 608 laikraksti. Winiu starpā efoht: 417 Kreewu, 54 Pohlu, 40 Bahzu, 10 Frantschu, 11 (?) Latweefchu, 7 Zgannu, 4 Ebreeschu, 7 Armenu, 3 Grufinu, 4 Tataru un 3 Latinu. Waj fchē ari gubernas awises eerehkinatās, naw sinams.

No ahrfemehm.

Wahzija. Walfs-kanzleris firsšs Bismarks, kā sinams, ne fen tika eezelts ari par andeles-ministeri, un fcho eezelschānu isfkaidroja ar dascheem swarigeem projekteem, kas Bismarkam efoht tautas-fainneezibas finā. Weens no scheem projekteem bij amatu brihwibas apgahschāna un wezo zunstu atjaunofchāna, un tagad nu fino par lahdū ohtru projektu, kura mehkis ir strahdneeku wezuma apdrohschinaschāna, tas ir: gahdashāna, ka strahdneeku pahrtika wezās deenās buhtu apdrohschinata. Schai finā jau bij fastahditi daschabi projekti, un tas, kuru Bismarks isredsejees, strahdneekem wismasaf pa prahtam. Bismarks grip, ka wisi strahdneeki tiktu peespeesti, if gadus lahdū datu no sawās lohnes eemaksahit lohpiģā strahdneeku-lahde, if kuras tad wezi strahdneeki, kas palikuschi nespehzigi, dabutu pahrtiku. Tā tad Bismarks wifu, nastu pee strahdneeku wezuma apdrohschinaschānas grip uskaut pascheem strahdneekem. Schee turpretim faka, ka winiu pelna efoht schim brihscham tik masa, ka tee no tahs neka nespehjoht upureht preeksch dibinajamahs lohpiģahs lahdēs, un ka tamdeht preeksch strahdneeku wezuma apdrohschinaschānas efoht janem palihģā lahdi ziti awoti. — Schis jautajums, kā leelahs, wehlat patafshs deewagan trohlfchāna.

Austrija. Prinzis Scherom Napoleons ne fen atbrauzis apafsch swescha wahrda Linzes pilsehtā. Winsch eerakstijees weefnizā par grahsu Monraljeri. Winiu pawada flawenā adwokata Lafcho dehls. No Linzes tas ar twaitoni brauzis us Basawu. Kas winam Austrijā par darischanahm, neteek sinohs.

Anglija. Zhru jautajums waldibai pastahwigi dara leelas ruhpes. Wina nodohmajohit lahdus 30 Zhreeschus nodohit teesai deht pastahwigas usmušinaschānas pret waldibu. No Zhru pušes atkal sagatawojahs us jo stipruku agitaziju. Ne fen zaur telegrafu sinotā Zhru-semes leelgruntneeka lorda Mont-Morisa nokaufchāna zaur semneekem, sinams, jautajumu wehl pa-afina. Teetaht pret Zhreem bahrgus lihdslektus, tagadejai ministrijai nahkās deewagan grufiti, jo weenkahrt — tas pa datai ir pret winas partijas prinzipu, un ohtrahrt — draudofchee austruma jukumi flubina Anglu waldibu, ustureht sawās paschu mahjās meeru.

Franzija. Jaunais ahrlētu ministeris Bartelemi Sen Gilehrs ir laidis wifem Franzijas suhtneem ahrlēmē zirkularu, kurā tas apgalwo, ka ministeru mainischāna nekahdā finā nepahrgrohsifchoht Franzijas lihdschinnigo ahriģu politiku, un ka Franzija ihpaschi nekad ne-efohit likufi leelakufwaru us meera ustureschānu nekā tagad, kas preeksch Franzijas labklahschānahs un gohda efoht tik derigs. Schi sistema efoht eewesta zaur Tjeru, kura draugs winsch bijis, un efoht desmit gadu laikā atnefufi labus augfus. Pa schim pehdahm stāigafchoht ari winsch. — Ahrlēmē ar jauno Frantschu ahrlētu ministeri tad ari ir pilnā meerā, bet ne tā paschā Franzijā. Pret wina meera politiku Frantschu republikaneeschi schim brihscham gan newaretu neka faziht; bet wineem durahs azis, ka Sen Gilehrs peeder pee wismehrenahs republikaneeschu partijas, kas mehrenafta par Freifne un — pat par fenafā ministru preekschneeka Wadiatona partiju. Waj tadeht gan pusmehrenee un radikali iszehluschi tik daudf ministru krihsu, lai galu-galā atkal atgreestohs pee Tjera partijas laudihm? Tadeht daschi dohma,

ka pehz tautas-weetneeku fapultschu fanahfchanas Nowembera mehnesi atkal buhs wajjadfiga kahda ministeru mainifchana.

Sweedrija un Norwegija. Krihse Norwegija leetahs tuwojotees. Is Kristjanijas sino, ka strihdus starp waldibu un tautas-weetneeku fapulzi til tahlu tizis, ka walsts-ministeris Stangs eefneedfis fawu atkahpschanohs. Rehnina nodohms schai leeta wehl naw sinams. — Ministeris lihds schim stahwejis zeeti us likumiga pamata un pretojees weetneeku fapulzes nelikumigajeem mehginajumeem, isplatihit fawu waru un masinaht wehl wairaf lehnifschu waru. Tadeht daschi dohma, ka lehnifsch ne-atlaidihis ministeri, bet spers drihsaf kahdus fohlus pret tautas-weetneeku fapulzi.

Turzija. Flotes-demonstrazija pahrewehrtufees par kahdu teiku, furai neweens wairs netiz. Deenu no deenas tika sinohts, ka nu wina dohfees zelâ, bet il reisas ta schahda jeb tahda eemesla deht atlika fawu isbraufschanu. Saprohtams, ka tas ta notika pehz leelwalstju pawehles. Schi wilzinaschana peerahda, ka leelwalstju starpâ teef westas kahdas farunas. Daschi sino, ka flotes-demonstrazijai pee Dulzinas fahloht pretotees tadeht, ka ta gan waroht aisdedsinaht leelu uguni, bet mas ko lihdseschoht. Tadeht esohit labaf, isrihloht demonstraziju pee Konstantinopeles, un zaur to peespeest Turku waldibu paschu, lai ta ispilda Ciropas grihu. Tas ir pareisi, un agraf ari no tahdas demonstrazijas bij runa, bet Wahzijas un Austrijas pretestiba to isjanza. — Demonstraziju pee Dulzinas wajjadsehs waj nu drihs isdariht jeb pawisam atliht, jo pehz pahri nedefahm turenesh uhdens fahks plohsitees bahrgahs rudena-aufas, ta ka uftureschanahs un braufschana preeksch kugeem tur lohti bailiga.

Greekija. Kara-ministerija pastahwigi fagatawojahs us faru. Ne fen ta uspirka Ungarija labu pulku sirgu, un tagad sino, ka ta pirufi no Seemel-Amerikas republikas trihs brunu-lugus. Schee tilfchoht tuhliht nodohti Greeku waldibai, til drihs nosazita laikâ iszeltahs farsch.

Egipte. Us lediwu Teswiku Pascha ne fen kahds saldats schahwis wairaf reisas is rewolwera. Rediwis brauzis Aleksandrijas pilfehâ pa eelu Moharem-bej, kad usbrukschana notikufi. Lohdes wehlat atrada ratos. Usbruzejs tizis apzeetinahts.

Persija. Is Teheranas sino ministeru mainifchana. Lihdschi-nigais leelweftis un kara-ministeris Guseins Pascha, kas aistahwejis draudfibu ar Kreewiju, tizis nogahstis, un wina weeta ezelts Zadiks El-Mulks, kas Anglijai esohit pa prahtam. Angli dohma, ka nu drihsuna eefahfshotees starp Angliju un Persiju farunas par Heratas eenemfchana zaur Berseescheem. Persijas schaks ir Abdurachmanu atfinis par Afganistanas emiru.

Seemel-Amerika. Kahds dselszeta wilzeens ne fen Kansasa esohit pasudis. Kahda apgabala ne fen tika zaur auku un pluhdeem ispohtstihstis kahds dselszeta gabals, un pee tam laikam ari dselszeta wilzeens buhschoht tizis aistrauts prohjam. Pluhdi bijufchi til leeli, ka prehrija, zaur kuru dselszelsch eet, stahwejusf 8 pehdas apafsch uhdena. Pee tam, ka dohma, aistrautais dselszeta wilzeens wehlat buhschoht tizis aprakts no semes, kuru uhdens noplehstis tuwakajeem kalneem. Bar laimi wilzeens nebijis pasafcheeru wilzeens, un ta tad dauds dsihwibu naw bohja gahjuschas. Dselszeta direkzija jau kahdus 2500 dolarus isdewufi preeksch pasudufcha wilzeena usmellefchana, bet neka ne-atrasdama, tagad atmetufi tohtaku mellefchana. Tas ir ohtris tahds atgadijeens us schi leela dselszeta. 1870. gada Kiowu-Krika kahda lokomotive nogrima telofschas smiltis.

Wisjannafahs sinas.

Jelgawâ, 23. Septemeri. [Grahse Loris-Melikows isstrahdajis preekschlitumu, pehz kura tagadeja ministeru komiteja buhtu atzelama un winas weeta nahltu ministeru dohme. Ministeru dohme buhtu diwejada: leela un masâ. Pee leelajahs, sem Keisara preekschfehdeschana, peederetu wif ministeri un ziti — ihpaschi preeksch tam ezejalti walsts-wihri; masaja turpretim, sem eefschleetu ministera preekschfehdeschana, nemtu dalibu tilai ministeri ween. — **Wisapahriga lauschu flaitifchana,** kas us nahltofcho 1881. g. bij no-teikta, esohit atkal atlihta, tamdeht ka finanz-ministerija newarohit atwehleht to preeksch tam wajjadfigo nandu, kahdus 5 milj. rubl. — **Jelgawas Latweefschu beedriba** pahrgrohfsijuf fawu us 2. Oktoberi noteikto teatera programmu. Retiks wis „Mehrneeks“ israhdihts, ka agraf sinojahm, bet „Jauni laudis pehz fahjahm“ un „Nr. 777“. Starpâ tiks solo-dseejma dseezata no D. Breschinsky tga. — **Baltijas uguns-apdrohfschinaschana** beedribas statuti Wisaugstati apstiprinati. — **Wahzu krohna-printfcha** ohtrais dehts, prinzijs Heinrichs, ir pehz 2 gadu braufschanas pa jubru aplahrt pasaufei — atgreesees mahjas. Winsch mahjahs jubras-deenesta, jo ir ispredsehts par nahltofcho Wahzu flotes wisesadmiralu. — **Greekijas armijas mobiliseereschana** jau til tahlu ulufi, ka 40 tuhstf. 980 wihru stahwoht gatami. — **Sultans**

zaur telegrafu luhdsis Wahzu Keisaru Wilhelmu, eejauktees Dulzinas leeta, lai leelwalstju fohli pret Dulzina nenotiktu. Keisars Wilhelms atbildejis, noschelodams, ka newarohit luhgchana paklaufiht, jo leelwalstis strahdajohit weenprah-tiba, un Berlines lihgumu wajjagohit ispildihit.

Schirfchanahs

jeb

„Kas zitam bedri rohft, pats eefriht.“

(Weigums.)

Jau basnizas pulstieni swanija un kasheneeki tika aizinati basniza, bet neweens negahja eefschâ. Musikanti durwju preekschâ puhâ gan preezigus, gan fehrus un schelus meldinas, bet ka negahja, ta negahja. Rahdijahs, ka kas nepatihkams notizis; waj nu bruhte negribeja eet, jeb waj bruhtgans wairs nebij nehmejs, to neweens nesinaja. Ta pagahja minute pehz minutes. Weefi palika jo nemeerigi, bet grehsene aifildinaja, fazidama, ka grahfs drihs nahfshoht. Pagahja atkal labs laizinsch, un wehl grahfs nenahza. Grehsene bij reisu-reisahm fulainus pee grahfa fuhtijufi, bet tee neweenu reisi nebij warejuschi pee wina peetapt, jo durwis bij aiflehgtas. Grahfs pee brohlasts bij bijis preezigs, un beidsiht wehl usmudinajis, lai steidsahs, — un nu pats kawejahs. Irmâ un winas mahte bailigi luhlojahs us grahfa kambari, un weefi — zits smehjahs, zits atkal errojahs. Ta bij wairaf, ka stundas laiks aifgahjis. Us reis isdsirda grahfa kambari schahweenu. Wif lohti isstruhlahs; grehsene pagihba, un seewifschli mehginaja wina atdfihwinaht; wihrischki uslaufa aiflehgtahs durwis. Grahsu atrada lehnrehflâ un wina fihwos pirfstoos wehl ischauto pistoli, kuras lohde bij trahpijufi grahfa firde. Preeksch wina us galda radahs diwi ka atnahlfuschas telegrafa sinas. Weena bij is Wihnes no kahda drauga, kas sinoja, ka prozese Herberta leeta nu atkal kahjas, un ka pawehle islaista, grahsu apzeetinaht; ohtra bij rakstihstis, ka bankeeris, pee ka grahfs 100 tuhstf. gulschu aifnehmis, fawu banku flehds un prafa fawu nandu, jeb... Grahfs zaur fawu lepnibu un augstprahtibu bij til tahlu nahjis, ka bij palizis few par fleplawu. Winsch gribeja Herberta gohdu us muhschu negohda liff, bet pats negohda eekrita, ne-eewehrodams: „kas zitam bedri rohft, pats tani eefriht.“

Uf tu nabaga Irmâ! — Winas mahte — fawa wihra zaur palaidnigu dsihwi eetaifstohs parahdus no fawas wehl atlikuschahs naudas aismalfaja, un raudsija pahrtitt, ka waredama. Irmâs bruhtgans leedsahs pee laulibas eet, un apnehmahs zitu. Kamdeht? to lastaji fapratihstis. Irmâ gahja klohteri, un tur behdigâ atminâ nobeidsa fawu muhschu, kas winai preeksch nepilneem 2 gadeem til jaufti preti smaidija.

Saprohtama leeta, ka Herberts nu drihs is zeetuma tika ahra. Winsch dewahs tuhliht pee Martas, bet wina bij aifreisijufi, un dakteris nesazija — kamdeht un us kurenî. Marta bij Herbertam atstahjusf wehstuli, kuru dakteris jauneklîm pasneedsa. Wehstulê bij ta rakstihstis: „Esmu dauds dohmajufi, kas lai nu ar Tawu nahlamibu noteek un ko Tu lai eefahz, un esmu pahrllezinajufees, ka labaf ir, kad Ciropu pawisam atstahji un Amerika jaunu dsihwi fahz. Aismiristi pagahtri ar wifahm winas behdahm un gruhtibahm, un flatees drohfschi nahlamibâ, ko Tu, kreetni zensdamees, wari dariht par preezigu un laimigu. Tawa laime, ka ari nelaiime stahw Tawâs pascha rohlâs! Amerika ir ta seme preeksch tahda wihra, ka Tu esi, un Tawa fapraschana Lewi fehdinahs us laimes fehdehta. Esmu schè peelikufi klahht masu summu naudas, ko Lew no wifas firde sneedsu. Ar to Tu paspehfl lihdsi Nu-Jorkai aifreisohit un tur kahdu laiku ufturetees, kamehr tikfi labâ weeta. Reiso prohjam, zil ahtri eefpehdams, bet es Lewi luhgtin luhdsu, neprafti un nemelle isdabuht, kur es schim brihscham mihtu. Schirfimees — bes atwadifchanahs weens no ohtra; tas ir preeksch mums abeem labaf. Es Lew wifufi peedohdu, un ka mahfa weenmehr Lewi mihsfchu. Ta deena, kad Tu man reis rakstifi, ka Sawu dsihwi buhfi kahrtigi eegrohfsijis, buhs man ta laimigakâ deena wifâ manâ gruhta muhschinâ. Ar Deewu!“ Tawa Marta.

Herbertam lapa iskrita is rohlahm, un wina azis bij flapjas. Uf ahrtu greepees winsch fazija: „Sakeet, luhdsami, Martai, ka es winai firsnigi faku pateizibas, un lohti noschelloju, ka jaschirahs bes atwadifchanahs no winas. Es winas padohmam peekrihtu, un schodeen pat aifreisofchu. Es esmu winas ustizibu un mihslehtibu smahdejis, bet man war atkal laimetees to mantohit, kad es Amerika ustizigi strahdaschu un publeschohs. Es grihu lihds beidsamo zihnitees, un drihsaf winai nerakstifschu, lihds buhschu pastahwigu weetu eegahdajees, un tad wina luhgichu, waj wina negrib pee manim nahft un ar manim laime dalitees.“

Winfch tureja wahrdu, un tani paschâdeenâ aiseisoja. Au-Zorkâ winfch drihs dabuja weetu, un ar laiku tapa pahrtizis wihrs. Winfch pee Martas neraktija, bet patš pahrbrauza, un atkal no jauna pehz winas firde luhdsahs, bet schi fehrâ balsi atfazija: „Nè, Herbert, Tawa es newaru tapt. Tas spehreens mani par dauds trahpija. Wahts ir pa daikai dsijusi; bet neplehš wina atkal watam. Redohmâ mani un fewi dariht nelaimigu. Es esmu laimiga, un Dew til waijadfiga ne-esmu, kâ teem masinajeem, kas bes manis buhtu kâ pasudufchi.“

„Al, Marta, Tu neshni, zil Tu man sahpes dari, mani no fewim atstumdama.“ Herberts fazija.

„Tu pazeetisi un pehzal eeflatisi, ka es to labako biju wehlejusees, kas mani un Dewi aplaimo. Kas Dewi pee manim wehl, ir pateiziba, draudsiiba un atmina pee fen pagahjuschahs kohpjaunibas; bet Tu maldes, kad Tu scho juschanu sauz par mihlestibu. Pehzal Tu man pateilseees un atsihi, ka es labak esmu redsejusi, kâ Tu. Tu sawâ jaunâ dsihwè atradisi zitu mihlaku, ko Tu pateesi wairak mihlesi, un kas Dewi wairak aplaimohs, nekâ es to buhtu paspehjusti. Tad dohmâ ari reis pee manim, kas kâ mahsa pee Tawas laimes lihds preezajahs. Labu dariht, ziteem kalpoht — ir ne ween teilschana, bet ari ta augstakâ laime — preeksch mums feweescheem.“

„Al, Marta, mana firde Dew weenadi peederejusti, un ta tilai bij jaunibas maldischanahs, kuras deht Tu mani tagad esi atstuhmufi.“

„Esmu Dew fen peedewufi.“ Marta fazija.

„Bet Tu manis wairs nemihle?“ Herberts behdigi jautaja.

„Tu esi man dahrgaks, kâ nekâs. Esmu jau fazijusi, ka Dewi lihds kapam mihleschu kâ mahsa, bet Tawa wairs newaru buht. Kad Zemu pee Dew redseju un Tawu runu ar wina dsirdeju, tad „bruhtes mihlestiba“ us Dewi pee man nomira, un kas miris, tas naw wairs atdsihwinajams.“ Marta nopeetni fazija.

Ar asaru pilnahm azihm Herberts Martas rohku faheris fazija: „Lai nu ari paleel tâ; bet tizi man, ka Tu man esi dauds mihlaka un dahrgaka, un es newareschu zita eeflatitees un Dewi aismirft. Kaut gan mums jafschirahs, tomehr lihds kapam — Tu buhfi mana un — ne wis zita.“

Ruhkis.

Par Egipti.

Piramides.

Wahrds „piramide“ ir zehlees is Arabeeschu wahrda „pi rahma“, t. i. „leels kalns“. Piramides ir buhwetas is waren leeleem almenu blukeyem, un ir apakschâ platas un augschâ spizas. Almeni ir ahropusè likti trepju wihsè, par kureem war tapt lihds piramides wirsum.

Piramides tapa no wezeem wareneem Egipteeschu lehnineem buhwetas preeksch kapsehtahm. Egipteeschi mahzija par zilweku schahdâ wihsè:

Katris zilweks fastahwoht is trijahm datahm, prohti:

- 1) is meefas ar panteem;
- 2) is Schemena jeb dwehseles;
- 3) is Chu jeb deewiga spehka, kas zilwekam dohd firde juschanu un pufsteschanu.

Kad zilweks mirft, tad dwehsele aiseijoht pee deeweekteem, kas dsihwojoht apaksch semes. Deeweekli fehshoht ap leeleem swareem, leekoht tur „Schemenu“ jeb dwehsele wirsâ, sweroht, spreeshoht un to pahrbauchoht. Ja atrohdoht dwehsele par pilnigu, tad ta tohpohht eelasta muhschiba pee deeweekteem, jeb tai atwehloht braukt ar faules skrituli ap wisu semi un ismekletees zitu meesu, kahdu grib un wehlahs. Ja atrohdoht dwehsele par weeglu un nezeenigu, tad tai nospreeshoht kohdu, ka waijaga ee-eet kahda lohpa jeb plehsiga swehra meefas un pehz kahda laika nahkt atkal sohgu preekschâ. Tapa dwehsele atrasta puslihds laba, tad tai waijagohht palikt kapsehtâ pee meefahm til ilgi, zil ilgi sohgi nospreeda; tad tee atkal nehma dwehsele pahrbaudischana. Kad nu nomiruscho dwehselem waijadseja palikt kahdu laiku kapâ pee meefahm, tamdeht Egipteeschi mekleja klufas weetinas preeksch sawu aigahjuscho kapenehm, un atrada tahs wislabak tufnesi. Masee laudis ismuhreja kapâ masu kambariti un lika durwju weetâ diwi almenu wirsâ, lai seme ne-eebirtu kapsehtâ. Augstmani muhreja kapus is steegekeem un lika durwju weetâ 3 lihds 4 almenu, un tad apbehra kapu ar semi. Nehnini, kâ tee warenakee, gribeja ari pehz nahwes atdalitees no saweem pawalstneekem, tapehz tee lika jau sawâ dsihwibas laika few buhweht warenas kapsehtas is leeleem, tehsteem almenu blukeyem. Kad kahds lehninsch nomira, tad tapa wina

meefas eeliktas leelâ almenu sahrkâ (sarkofagâ) un durwis aismuhretas zeeti, lai neweena mirstiga azis wina lihki neredsetu. Ja dwehsele buhtu ari jastahw kahdu laiku pee meefahm, tad ta war tur netrauzeta palikt.

4. dinastija nahza Egipte us waldischanaš-krehflu Snefru lehnina zilts. Snefru bij garigi lohti apdahwinahts zilweks, kas sawâ dsihwes laika dsinahs sawu prahtu jo pilnigi attihstihht. Winfch gahdaja, kâ ween waredams, par walsts un pawalstneeku labumu, bet wina leelakais mehrkis bij, ari pehz nahwes atdalitees no ziteem waldineekeem. Redsedams senako Egipteeschu kapenes, winfch fazija: „Tâpat, kâ lehninam dsihwojoht, wisi preeksch wina semojahs, tam gohdu dohdami, tâpat buhs ari pehz nahwes ikkatram wina kapus eeflatiht par „lehnina kapeem“. Schee wahrdi ir almeni eegreesti. Par schi warenâ lehnina kapeem, kas atrohdaš Libijas tufnesi, sinofchu us preekschu.

Minna Freymann.

Latweeschu „Tautas-swehtki“ Zelgawâ.

Zelgawas Latweeschu beedriba swineja 30. Augusta f. g. „Tautas-swehtkus“. Swehtkus eefahka ar deewkalposchanu jauki pufschkôtâ Annas-basnizâ. Pehz deewkalposchanaš beedriba, pawadita no karogu-nescjeem, musikas un swehtku dalibneekem, gahja us Medema dahrsu. — Swehtkôs bij weesi eeradufchees no wisahm Kursemes pufehm — pat no Kaunas gubernas. — Beedribas presidents, Neumana kgs, atlahschanaš-runâ atgahdinaja Augusta Keisara schehlastibu pret Latweeschu tautu, un wehlejahs, ka Latweeschu weenotohs, un ka Daugawa neschirtu Latweeschus no Latweescheem. Ari norahdija, ka zeen. awischu redaktoru lungi schini sinâ war dauds ko strahdaht; wineem esoht, tâ fakohht, tautas grohschi rohkâs u. t. pr. u. t. pr. Galâ usgawileja Augustai Keisara Majestetei, un pee tam zeen. publiku paskubinaja, lai luhdoht: „Deews, fargi Keisaru!“ Schee swehtki peerahdija, ka netruhka, kas runâs sawas juhsmas isfazija; pat zeenigs slepenahs polizejas adjutants neleedsahs kahdus wahrduš latwischi runaht, kurdš usdewa beedribas preekschneekam, lai wina labwehligo prahtu wiseem dara sinamu. Laimes- un labklahschanaš wehleschanaš Keisara Majestetei, ministereem un ziteem walsts wihreem pufschkôja swehtkus. — Ar ihstu preeku waru wehl peemineht, ka bes Zelgawas Latweeschu beedribas dseedataju-kohra, kas wadihts no Jenschewiga kga un brihwprahtiga realneeku-kohra, kas wadihts no Dhsola kga, ari Rihgas Latweeschu dseedataju beedribas kohris, wadihts no Rihskly kga, swehtkus pagohdinaja. Wisu kohru dseefmas tila daihi un patihkami dseedatas. — Dseedatajeem, dseedatajahm un zeen. wadoneem firniga pateiziba par swehtku dalibneeku eepreezinafchanu un Zelgawas Latweeschu beedribas pagohdinafchanu. — Pulkst. 3ds pehz launaga eefahlahs gohda-maltite.

Pehz gohda-maltites steidsamees teatera israhdischanu skatitees: „Apwakteto snohu“ un „Bagato bruhti“. Abas lugas israhdija lohti labi; tilai dasch wehlejahs, ka buhtu bijufchâs preeksch „Tautas-swehtkeem“ zitas lugas ismekletas.

Teateris bij tâ pildihts, ka newareja wairs teatera biketes dabuht. Pehz teatera bij dahrsâ ugunofchana un Zehra sahlè balle. Ugunofchana isdewahs lohti labi; balles sahle bij pildiht pildita, un wis bij jautri un patihkami. 1601 rublis, ko beedriba „Tautas-swehtkôs“ eenehma, leezina, ka peedalischanaš pee swehtkeem bij leeliska. Beedriba, kâ no ustizamas pufes esmu dabujis sinahht, esoht eenehmufi 26. un 30. Augusta swehtkôs kahdus 2003 rubtus.

Weefons.

Gohda-algu isdalischana Nisputes isstahdè.

Bij fastahditas pawisam 4 gohda-algu isdalischanaš komisijas, prohti: preeksch firgeem, gohws-lohpeem, preeksch firgu skreeschanaš un wesumu wilkschanaš. Komisijas fastahweja is scheem lungeem:

- 1) barons G. v. Manteuffel is Puhneem;
- 2) „ A. v. Stromberg;
- 3) „ G. v. Korff;
- 4) Ernst Wiedners;
- 5) Nisputes pilsehtas-galwa Adolphi;
- 6) barons v. Hahn is Kolaischeem;
- 7) Kasdangas pagasta-wezakais un
- 8) „ pagasta-teežas preekschsehdetajs.

No ministerijas bij isstahdei suhtitas 1 leela un 4 masas sudraba- un 10 bronksa medatas. Leelo sudraba medatu dabuja kâ gohda-algu barons B. v. d. Ropp kgs, par to, ka bij wiswairak, un ari wislaba-

Geswehtifchanas mahziba.
 Peemeldefchanas uš Wabzu eeswehtifchanas mahziba, kas 6. Oktobri šh. g. šahfšees, peenemšhu iddeenas no pulštien 4.—6. pehžpusdeenā.
 Mahzitašs C. Grafs.

Dohbeles
 prahwesta aprinkā zeenijamee
škohlotaju kungi
 teel ušaižinati, 30. Septem-bera deenā, pulštien 10ds no rihta, Dohbeles meesā šanahft škohlas-namā uš škohlotaju-konferenzi.
 N. Rutkowsky,
 Dohbeles prahwests.

Par šinu,
 kam der, ka es polželojis un esmu atkal runajams notariuss publikus darifchanas.
 Notariuss publikus Sieven.

Jelgawas Latw. beedribas
 ahrfahrtiga

general-fapulze
 buhs 25. Septembari 1880. g. Jelgawā, Zehra namā, pulštien pusžei 12ds no rihta.
 Deenas-fahrtiba:
 1) Rahba amata-wihra išlehgšana.
 2) Jelgawā šwehtu-komitejas leeta.
 3) Beedribas ruhmes weeta.
 Beedri, kam beedribas labums ruh, teel nšaižinati, šho šapulzi uš wifu wihft apmetleht.
 Presidents: Neumanis.

Palangas
juhrneeku = škohla
 eesahfs šawu mahzibas-turšu 2. Oktobri. Zapeemeldefahs pee preekšstahwa
 Chr. Schönberga,
 Ruzawā.

Latweefchu
meitu-škohlā — Rihgā
 meitenes wehl ušnem mahziba un penšonā.
 Škohlas-preekšneeks: B. Silinšh.

Jaunas meitas,
 kas proht šuhjšanu, war 8—14 deenās par 5 rubl. šidr. kreetni eemahžitees mehru nemt, šhnties zeikinaht, šagreest un šfrohderiht, un dabuhu pee tam šhnties preekšh šleitehm, paletošem, jatahm, tašhokeem 2c. Šapat ari teel jaunas meitas, turas grīb kreetni eemahžitees šuhjšanu — ar rohtu un uš mašhini, uš ilgaku laiku pa lehtu nandu peenemtas no weenas Wabzu šfrohderenes. Jelgawā, bašnizas-eelā № 4, 1 trepi augšhup, ne tahku no Wabzu bašnizas.

Šihuguna = prezes,
 tā:
 Rostes,
 plihfes,
 hermetifkas krahšhu-
 durwis, un
 ratu-buffes —
 dabunamas par wislehtatajeem tirgeem pee
 Otto Webera,
 Jelgawā, katolu-eelā № 21.

Mastawas tehjas-andeles-weetas
Jelgawas filiale
 no
Pehtera Drlowa,

Keisara Majestetes pilsgalma tehjas-avgahdataja,
 peedahwā šawu arween bagatigi pilbito

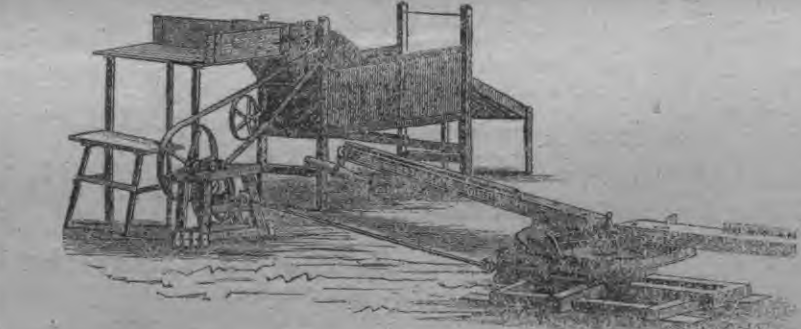
ihstahs Riachta-karawanes-tehjas
 lehgeri no šhigaba plaujas.
 Šhpajhi šlawejamas ir tahs fortes, kuras teel šuhntitas Keisara Majestetes pilsgalmam, tā:
 Nr. 6. Iščin-Kin-Kulong 2 rub. — kap. mahzina.
 Nr. 11. Syn-lan-tai 2 " 75 " "
 Nr. 12. Schulan 2 " 50 " "
 Nr. 18. Cio-fa-iun 3 " 50 " "
 Nr. 30. Satā tehja 12 " — " "
 Nr. 35. Dšeltenā Keisara-tehja 6 " — " "
 Nr. 37. 12 " — " "
 Turpat ari war dabuhft "zukurū" un "kafiju" — no "wislabatahs" fortes un leelā išwehle.



III. Baltijas laufaimneezibas zentral-ištahde dabuja
Ruston Proktor
 un beedris
 weenigais
gohda-diplomu
 un
pirmo gohda-algu,
 šudraba medatu,
 kamehr žiti Anglijas šabrikanti dabuja titai šudraba medatu.



Sweedru dšelsš-arkli
 un iščetremeschu
ušplehšchanas-arkli
 ar tehrauda šahwu.
Zieglerš un beedris,
 Rihgā, Reepajā, Chartowā.



Sweedru original-arklus, išpajhi labi taifitus,
patent-gredsem-blukus, pawijam beš dšelses,
**misofchanas-arklus, plat-šehšchanas-
 mašhines,**
**patent-šehšchanas-mašhines, gehpel-
 kulšchanas-mašhines,**
grandu-tihrišchanas-mašhines,



Claytona un Shuttlewortha
 lokomobileš un damšfuhlejus
 peedahwā no lehgera
P. van Dyka pehznahzeji,
 Rihgā, leelajā šmilšhu-eelā № 1.

Mušichu-išpajhneeku, arendatoru, melberu un nohmneeku igus, kureem
barotas zuhtas mašhu (Mais),
 pahrohdhomas, ušaižinu, lai tee ar tam pee manim meldejahs. Andele war tilt no-šlehgta pehž dšihwas zuhtas šmaguma (šwara.)
 Jeannot Šheffel, Reepajā, damša-dešu-fabrikfi.

Amerikas
mašhu (Mais),
 tā wislabato hrantušchu materjalu un wislehtato ehdamā lihšfelki preekšh labas nobarofchanas, pahrohdh
 Diewelis un beedris,
 Rihgā, šunder-eelā № 1.

No brijwas rohtas teel lehti pahrohti 340 puhraweetas leels
femes-gabals ar ehtham.
 Tas femes-gabals atrohдах skamas gubernā, Šchautu aprinki, Triščhke meeshtu wumā, un ari netahku no Reepajas-Šchautu dšeljela-stanzijas Weelšhne.
 Klahதாகas šinas par šho weetu un pirt-šchanas nolihgumi
 pee Moses Friedberga, Triščhšs,
 pee Leib Lewina Popelani un
 pee Benjamin Sapirke, Kalwu-trohga (pee šhosejas, uš škurj. skamas-rohbešchas.)

Grunts-gabali
 teel išdohti uš nohmū **Annasmuifšā,** blafam Dufuma dšeljela stanzijai "Šafu-muššhai". Turpatas šinas dabunamas min. muifšā.

Jauneklis
 jeb jaunekle war kohrteli dabuhft Jelgawā, Annas-eelā Nr. 1, ehbergi, weenu trepi augšhup, pee titulefr-rahstenes Tichomirof kundses. — Turpat ari jaunekles war dabuhft šinaht, kur war eemahžitees kreetni šfrohderiht un dabuhft labu kohrteli.

Jelgawas teatera-namā.
 (Mitekū tirgū.)
 Zetortdeen, 2. Oktobri 1880. g.
Latweefchu
teatera išrahdišchana
 no
 Jelgawas Latweefchu beedribas at-teeceem, sem mahšleneela D. Breshinsky Iga wadišchanas.
 Pirmo reisi:

Janni laudis pehž kahšahm.
 Zohku-luga weenā zehleenā no Šhillina.
Solo-dšeesma,
 dšeedata no D. Breshinsky Iga.
 Pirmo reisi:

Nro. 777.
 Zohku-luga ar dšeedašhanu weenā zehleenā, latwifki no J. Nihtera.
Teatera ženas, tā parastās.
 Biletēs dabujamas eepreekšh pee kohymana Šeilsberg Iga (ne tahku no Goerka apteeka), un išrahdišchanas deenā no pulštien 3. pehž pusdeenas teateri pee lajes.
Teatera išrahdišchana šahfšees
 pulštien 5. pehž pusdeenas.
 Pehž teatera:

Balle
 Jelgawas Latweefchu beedribas šahlē, Zehra namā (ee-šchana no šfrišwera-eelas.) Balles biletēs, kas dabujamas watarā — beedribā pee lajes, maksahs: beedreem 70 kap., beedru dahmahm 30 kap.; nebeedreem 1 rubli, to dahmahm 50 kap.
 Jelgawas Latweefchu beedribas
 Rahrtibas-komisija.

Mahju behru
Škohlotajs,
 jeb
Grahmata,

žaur kuras palihšibu behrni wifas tahs šinašchanas war eemahžitees, kas teem pee eestahšchanahs škohlā ir wajadšigas.
 Mupat tita gatawa un ir wifas grahmatu bohdes dabunama:
Šursemes
 weza un janna
Laika-grahmata.
 Mašhā 10 kap.



Rahditajs: Semkõhpeem jagreesch us lohpeem leelata wehriba, nekà lihds schim. Rahdà laika zehrtami buhw-un leetas-lohti? Pihku audsinaschana. Zit ohlu (pantu) wista spehj deht?

Semkõhpeem jagreesch us lohpeem leelata wehriba, nekà lihds schim.

Kad teki un gohtenes pehz jau dohteem padohmeem laimigi isaudsinati lihds tam laikam, fur gohws nahk pirmo reisi flauzama, tad isdohtais kapitala noguldihis us drohscheem augleem. No tahs deenas sahkoht, fur gohws tohp pirmo reisi flauzama, sahk ta maksah isdohta kapitala augtus, un delde ari paschu kapitalu. Bet ar ko gan gohws to wisu maksà? Katru gadu ar labu tetu no . 5 r. wehrtibas, un ar masakais 1500 stohpu

peena à 3 $\frac{1}{2}$ kap. . . . 52 $\frac{1}{2}$ rubl.

lohpa 57 $\frac{1}{2}$ rubl.

Tahda kapitala isdohschana us augleem ir preeksch masahm fainneeziabam no leela swara, un ir zaur mihlestibu un patihschanu us lohpu audschanu ne wisai gruhti safneedsama. Rihgà us isstahdi bij redsamas masgruntneeku gohwis, kas dewuschas weenà gadà wairak nekà 2500 stohpu peena.

Aplohkosim tagad lohpu mitinaschonu un ehbinaschonu, tiklab seemà, kà wafarà. Aplohkosim, kà lo pi ja-ehdina, ja gribam, lai tee dohd dauds peena.

Bee mums, fur lohpi jatur wairak nekà 7 mehneschi stalli, ir lohpu mitinaschana seemà no leela swara. Kà waijaga lohpu ehdinah, lai eenehmumi par peenu buhtu leelaki nekà is-

dohschanas pee lohpu mitinaschanas, ir preeksch semkõhpeja lohti swarigs jautajeens. Buhtu labi, kad semkõhpeji westu flaidrus rehkinumus pee lohpu baribas eewahschanas; jo kas negrib, lai tam pawafari peetruhktu lohpu ehdamà, waijaga jau rudenì aprehkinah, zit war lohpeem doht baribas par deenu, ja grib istikt tik ilgi, kamehr lohpus pawafari warehs laist gandõ. Bet ar to ween wehl naw deewsgan; waijaga ari zeeti luhkoht us tam, ka netohp rehkinumi pahrkahpti, un nedohd kahdas deenas wairak, nekà war doht, jo tad buhtu wisa rehkinaschana weltiga, un pawafari rastohs lohpu baribas truhkums. Wislabak darihs tas, kas wisu sawu lohpu baribu eedalihis 8 dalàs, un aprehkinahs, ka tam ir lohpu bariba waijadfiga 8 pilnus mehneschus. Lai gan warbuht lohpu bariba nebuhs wisus 8 mehneschus waijadfiga, bet ir arween labak, kad aistaupa preeksch ilgaka laika, nekà kad pawafari peetruhkt. Waisi war par naudu drihsak dabuht, nekà lohpu baribu.

Bee lohpu baribas aprehkinaschanas waram peenemt, ka muhsu masgruntneeku gohwis swehrs katra kahdas 600 mahzinas; leelas gohwis sweh lihds 800 mahzinu. Gohwij, ja grib lai ta dohd papilnam peena, waijaga ik us winas 100 mahzinu smaguma 3 $\frac{1}{3}$ mahzinas laba seena. Tà tad isnahktu, ka gohwij, kas sweh 600 mahzinas, waijadsetu tahdà wihsè par deenu 20 mahzinas, un kas sweh 800 mahzinas, 27 mahzinas laba seena. Sem ta wahrda „laks seens“, ir faprotams tik tas, kas ir plauts paschà sahles seedu-laità;

pehz noseedeschanas plautais feens pasauðe fa-
wu wehrtibu un ir spehka sinâ lihðsinams mee-
schu falmeem.

Labs feens ir gohw-lohpu wislabakâ un
weseligakâ bariba, un ir ari weegli-fagremojama.
Jauneem lohpeem ir zita bariba pawisam ne-
deriga.

Scho wisu eewehrojoht, waijadsetu katram
semlohpim dsihtees, pawairoht, zilween eespeh-
jams, lohpu baribu, tà ka tas war katrai goh-
wij, lamehr ta stahw stalli, doht pa deenu
masakais 10 mahrzinas feena. Labs ahbo-
linfch ir til pat labs, kâ feens. Labas pelus,
un ar maschini kulti ausu- un meeschu falmi ir
ari derigi pee lohpu ehðinaschanas, bet tohs
newaijaga usluhkoht par tahdu baribu, ar ko
ween waretu lohpus ustureht. Salmeem un
peluhm naw dauds usturas spehka, bet ar teem
war til lohpi pildiht mehderu. Tâpat, kâ kar-
tufeki der zilwekeem par palihga baribu, bet ne
par pilnigu usturu, tâpat ari ir falmi un pelus
lohpeem. Rudsu- un puhru (seemas-kweefchu)
falmi neder pawisam preefch lohpu baribas,
bet tilai preefch pakaisahm. Jau wezs fa-
kams-wahrðs faka: "Seemas falmi neder goh-
wihm eefschâ, bet apafsch wehdera."

Saknu-augi, kâ kartufeki un beetes, ir pee
seemas baribas pawisam nepeezeeschami, ta-
pehz ka lohpi ir par wasaru eeradufchi ehst
fulainu baribu. Lihðs 10 mahrzinas beeschu
waj kartufeku par deenu, kâ palihga bariba, ir
lohti laba leeta. Kartufeki ir gandrihs preefch
lohpu baribas par dahrgu, tapehz ir labak,
kad sehj beetes. Beetes isaug labâ semê pee
300 puhru no puhra-weetas, un ir deewegan
preefch 12 gohwihm wisu seemu, katru deen
doht 10 mahrzinas us gohwi. Tapehz ka
falmeem un beetehm naw flahpefka, tad tohs
til war doht lohpeem pee tahdas baribas, kas
fatur flahpefli. Ir labi, kad pee beetehm un
kartufeseem peedoht gohwij 1 1/2 lihðs 2 mahr-
zinas spehka baribas. Spehka bariba ir ausu-
un meeschu milti, kweefchu- un rudsu klijas,
eefala dihgli, un it ihpaschi ekkas rauschi no
lineem un kanepehm. Schogad, kur labiba
ir lohti dahrga, buhs gan lehtak, kad lohpeem

dohs ekkas rauschus, nekâ labibu un klijas.
Kâ labibu, miltus, klijas un ekkas rauschus
buhð lohpeem doht, ir atrasts jaunakðs laifðs,
prohti faufus, jo lohpi war scho labibu labak
fagremohht, ja dohd faufu. Til tad, kad grið
falmus jeb ekkelus padariht lohpeem par jo
garfchigu baribu, war mineto baribu aplaiftiht
ar miltu-, waj ekkas rauschu uhdeni. Ja mil-
tus dohd lohpeem eedsert ar uhdeni, tad tee is-
eet pa pusei ne-isleetati zauri. — Ari fahli buhs
peedoht pee baribas, katram par deenu kahdas
3 lohtes, jo fahls palihðs lohpu lungim baribu
fawahriht, un ir lohti weseliga.

Gohw-lohpu, kas well jeb swer 600
mahrzinas, waijaga seemâ doht baribu schahdâ
wihfê:

10 mahrzinas laba feena	} t. buhtulohpâ
10 " labu meeschu-waj	
ausu falmu	} til pat dauds
10 mahrzinas beeschu	
2 mahrz. miltu waj 1 1/2 mahr- zinas ekkas rauschu	
3 lohtes fahls	} usturas
	} wehrtibas,
	} kâ no 20
	} mahrzinahm
	} feena.

Ja naw deewegan feena pee rohkas, un bee-
schu pawisam truhst, tad, sinams, waijaga doht
wairak falmu, bet ari wairak spehka baribas,
un prohti schahdâ wihfê:

5 mahrzinas laba feena	} tas buhtu lohpa,
12 " falmu, par	
pufi ekkelðs	} ja ir labi falmi
5 mahrzinas pelu	
2 " miltu	
1 1/2 mahrzinas ekkas	} un pelus, til pat
rauschu	
4 lohtes fahls	} dauds usturas
	} wehrtibas; bet
	} gohwis tomehr ne-
	} dohtu til dauds
	} peena, kâ pee
	} pirmajahsbaribas.

(Zurpmat wehl.)

Kahdâ laikâ zehrtami buhw- un leetas-lohki?

Wispahrigi nemoht, lohti mas leel wehrâ
laiku, kad lohki zehrtami, ihpaschi buhw- un
leetas-lohki, un ja kahdi bakki mas tura, tad
dohmâ, ka tas zetahs no schahdeem - tahdeem

eemefleem, bet ne buht ne-atgahdinahs, ka ihstâ waina til ta, ka kohks naw zirsts ihstâ laikâ. Tadeht pafneedsam pehz „St. Petersb. Herald.“ fchohs ismehginajumus, kas flaidri peerahda, zil daschadas ir kohku ihpafchibas, kas zirsti seemas mehneschds, t. i. tani laikâ, kurâ to pa leelakai dafai mehds dariht.

Ischetras preedes, weenada wezuma, weenada refnuma, weenadâ semê un apafsch weenada gaisa augufchâs, nozirta Dezembera, Janwara, Februara un Merza beigâs pa weenai, un aptehfa tahs 33 pehdu garôs, 6 zollu platôs un 4 zollu beesôs baklôs tâ, ka ferde palika widû. Baklus tad kreetni isschahweja, fagehla us stekeem un apflohdsija widû ar swareem, lai ismehginatu, zil katris warehs nest. Un nu israhdiyahs, ka Dezemberi zirstais kohks wiswairaf wareja nest; Janwari jau 12⁰/₀, Februari 20⁰/₀ un Merzâ 38⁰/₀ masaf. — Tâpat nozirta weena refnuma preeschu kahrtis, pa dafai Dezemberi, pa dafai Merzâ, fazirta tahs meetôs, 4 zollu zaurmehrà, isschahweja tad labi un pahri pahr 3 pehdahm dsiki eedfina semê. Dezemberi zirstee meeti wehl stahweja pehz 16 gadeem, turpretim fulu-laikâ zirstee, drufku aiflufstinati, jau faluhfa 3. jeb 4. gadâ.

No diwahm weenadahm preedehm, no kurahm weenu nozirta Dezembera, ohtru Februara beigâs, lifa grihdu diwôs sirgu-stalkôs; Dezembera kohks stahweja 6 gadus, bet Februara jau pehz 2 gadeem bij atjaunojams. — Tâpat diwus ritenus pataifija no wihtfnas lohka gabaleem; zirfchanas laiks bij Februariis un Dezemberis. Behdigee lohka gabali, lai gan stipri tila leetati, tomehr istureja 6 gadus; pirmejohs turpretim jau pehz 2 gadeem waijadsjeja pahrlaboht.

No leela swara ir ari ispehtihf kohka beesumu un zaurumainumu. No 4 weenadeem ohsoleem, kuruš zirta Dezembera, Janwara, Februara un Merza beigâs, weenâ augstumâ nosahgeja 4 zollu beesas ripas, un us tahm peestiprinaja 4 zollu augstu un til pat platu flahda rinkî, tâ ka ripas bij wafejâ trauka dibens, un tani eelehja pa 2 stohpeem uhdena. Zaur Dezemberi zirstâ ohsola ripu uhdens ne-

mas nefuhzahs zauri, zaur Janwara ripu pehz 48 stundahm jau pa pileenam, zaur Februara ripu wifs uhdens 48 stundu laikâ bij istezejis, un ar Merza ripu tas bij jau notizis pa 2¹/₂ stundu. Tâ tad pee muzahm tas no leela swara, kahdâ laikâ zehrt ohsolus. — Ari fildifchanas fpehka tahdai maltai wiswairaf, kas zirsta Dezemberi jeb Janwari, un wismasaf tahdai, kas zirsta augfchanas- jeb lapu-laikâ.

Ar scheem peemehreem teescham peetiks. Wini peerahda, zil waijadfigs par to gahdaht, ka leetas-kohkus un buhw-kohkus zirstu Nowembera, Dezembera un ari wehl Janwara mehneschds, un par to ruhpetees, ka, leelakas buhwes isdarohf, kohkus eepreelshu fapirktu, un fewifchki apfihmetu tohs kohkus, kas zirsti labajôs mehneschds, lai wehla nepahrmainitu. Daschu nelaimes gadijumu tad aiflawetu, kas zelahs no stalaschu fakrifchanas, wehrbakku faluhfchanas u. t. t., ja usmanigaki ismekletum kohkus, kureem janefs smagas nastas, un ja neraudstohs us kohka refnumu ween, bet wiswairaf us laikû, kad kohks nozirts. Zirfchana wafaras laikâ, kas daschds apgabalds deemfchehl wehl jo beeschi noteef, sinams — pawifam atmetama.

Bihlu audsinafchana.

Kohti labš un eenefigs putnis fainneejibâ ir pihle; jo wina dabuhn jeb mellê to ilgaku laikû gadâ pati ehdeenu, ir masaf flahdiga un dohd treknu un smekigu gatu, bes leelahm isdohfchanahm. It ihpafchi winu audsinafchana ir jo weeglaka un labaka, kad tuwu pee mahjahm kahds strautinsch, upe jeb dihkis, kurâ pihle wairaf usturahs un pa leelakai dafai fawu baribu dabuhn. Bet winas ari pagehr it ihpafchi faufu un filtu stalli, un nedrihst tahs ar sohshim kohpâ dsiht; jo ar tahm winas newar labi fatiktees.

Bihle un pihlu tehwinafsch der 3, ilgakais 4 gadi preelsh wafilas. Us 8 lihds 10 pihlu mahtitehm rehkina wispahrigi weenu tehwinu. Waislofchanahs noteef no Februara lihds Aprilâ mehnesim; bet jau Merza mehnesi winas

fahf deht, un isdehj 30—40 un wehl wairaf pautu, eekams minas grib pereht. Pihles dehj wismihfaki, ja minas ne-uspafē, un tahdās weetas, kur minas newar weegli useet; tadeht wajjaga preekschlaikā allasch apraudsiht, waj dehs jeb nē. Un ja dehj, tad tahdā weeta eeflohdsiht, kura gribam lai dehj. Kad pihle grib pereht, tad wina israhda to zaur tam, ka schahz un spalwas uspuhschahs. Preeksch pereschanas war list ligidā 14—18 pautu, kuras eeksch 28 deenahm isper; ja wairaf leel, tad daschi pauti aiseet bohjā. Kad eefahf pereht, tad jaskatahs us tam, ka pihle, lohti ehdeliga buhdama, neskreen no ligidas prohjam us uhdeni. No tam war atradinaht, kad noleel tuwu pee ligidas deewsgan ehdeena un flaidra uhdena ar granti, un pahr ligidu pahroleel kahdu kurwiti, jeb kad zitadi kā aistaisa, kamehr pihle fahf meerigi ligidā tupeht. — Ari wistai war pihlu pautus preeksch pereschanas list; wista tapat isper. Tiklihds pihleni isfchihluschees, winus wajjaga atnemt un eelikt kahdā kurwi, jeb zitā kahdā traunkā, kas eeksch-pufē mihfīs. Ja to nedara, tad pihle ar teem jau isnahluscheem jauneem pihleneem ligidu mehds atstahht, tā ka tee wehl ne-isnahluschee aiseet bohjā.

Pihlenus wajjag kahdas 6 deenas ehдинаht ar zeetu peenu, kas ar putraimeem fajaukts; pehz tam war laist ahra, kur paschi fahf mel-leht lo ehst. Bet pee tam masinee ir ja-issargā no auksta uhdena, jo zitadi drihs dabu tee nahwigus krampjus un ir us weetas pagalam. Ari no tam wehl jo wairaf jafargā, ka wahrnas, kraukti un schagatas wineem ne-us-bruhl, jo tee ir lohti kahri pehz tahdeem — medijumeem. No tam ween, ko dabu ehst laukā, uhdeni un zitur, nepeeteel wis; bet wehl kahdas 3—4 nedelas wajjaga pahri reis par deenu, rihtōs un wafarōs, no rohkas lo doht. Wini mihle ihpaschi tahdu uhdeni, kur grants apafschā rohnahs. Uhdens nedrihst truhkt, tiklab seemā, kā wafarā, un ja truhkt, tad pihleni un pihles dabu flimibas un nonihst jo ahtri ween.

Kad pihlehm, ihpaschi seemā, ir jadohd kas no rohkas, tad preeksch tam war nemt ausas, meeschus, lehzas, firnus, kartufelus un zitu ko; bet tikai rudsu klijas nē, jo klijas — winahm ir fshahdigas zaur to leelo datu zukura, kas winas rohnahs.

Ja nu pihles grib baroht, tad tas labakais laiks ir ap Miketeem; jo tad winahm ir deewsgan tauku un laba gala. Bet nedrihst list til masā ruhmē, kā sohīs; jo minas to newar panest, un tamdeht nebarojahs tik labi, kā leelakā ruhmē. Bet kad grib baroht pihli, kas wehl laukā eet, tad wajjaga us to wehroht, ka pee uhdena ehdeena dohd ihpaschi ausu til dauds, zil pihle ehd.

Pihlu spalwas ir masakā wehrtibā nekā sohfu, tamdeht ka minas wairaf fawelahs un ir zeetakas nekā sohfu spalwas. Pihlu spalwas war gan padariht drusku mihfstakas, kad minas mehrenā fahrmā pa datai fajauz ar nedsehsteem katkeem un tad fawahra kahdā paprahwā katlā. Pehz tam ar aukstu uhdeni katku datas ja-issamgā un spalwas ja-isschahwē faulē, un ja faules naw, tad us krahnes. Us tahdu wihsi war ari pihlu spalwas issargahht, lai nefawelahs.

Seedons.

Zif ohlu (pautu) wista spehj deht?

Wistai, zaur-zaurim nemoht, pawisam 600 augtu-ohlinu, kuras ta war attihstihht un deht. No schahm 600 ohlinahm, ja labi weizahs, wina pirmā gadā pehz ispereschanas isdehj 20, ohtrā 135, treschajā 114, nahkoschōs 4 gaddōs ohlu flaits masinajahs pa 20, un dewitā gadā wista, ja dauds, nodehj til 18 ohlas. Tadeht weegli noprohtams, ka naw labi, wistu tureht ilgak nekā 4 gadus, ja no winahm grib kahdu petnu. Zitada ta leeta sinams ir, ja wistu tura retahs un dahrgahs fugas deht.

Lattu. Wiischu redaktors: J. Weide.

No zensures atwehlehts. Mihgā, 21. Septemeri 1880.

Druckts pee J. W. Steffenhagen un dehla.